

РЕШЕНИЕ

№ 206

София, 11.03.2019 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,
Второ наказателно отделение, в открито съдебно заседание на седемнадесети
октомври през две хиляди и осемнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БИСЕР ТРОЯНОВ
ЧЛЕНОВЕ: 1. ГАЛИНА ТОНЕВА
2. ПЕТЯ ШИШКОВА

при секретаря Кристина Павлова и с участието на прокурора Тома Комов
разгледа докладваното от съдия Троянов наказателно дело № 0823 по описа за
2018 г.

Касационното производство е образувано по протест на Софийска
апелативна прокуратура, по жалби на частните обвинители: В. С. С., Д. Д. Б. и
Д. П. Д., както и по жалба на подсъдимия И. И. Г. против решение № 13 от
06.06.2018 г. по в.н.о.х.д. № 063/ 2017 г., по описа на Софийския апелативен
съд, наказателно отделение, V състав.

Софийската апелативна прокуратура останала недоволна от въззивния
съдебен акт в частта, с която подсъдимият Г. бил оправдан за част от деянията,
включени в продължаваната престъпна дейност на набедяване, както и в
потвърдителната част на първоинстанционната присъда, с която подсъдимият
също бил оправдан за друга част от деянията. Навежда касационните
основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 и 2 от НПК с доводи за превратно възприемане
на доказателствата и тяхната неправилна оценка, довели до нарушения на
процесуалния и на материалния закони с предприетото оневиняване на

подсъдимия. Развива искания за отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от друг съдебен състав на същия съд.

Частният обвинител и граждански ищец В. С. С. претендира за допуснати касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 и 3 от НПК с доводи, че оправдаването на подсъдимия нарушава правилното приложение на материалния закон, че не е уважен изцяло предявеният граждански иск за сумата от 20 500 лева и наложеното наказание е явно несправедливо ниско. Настоява за отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане.

В писмено допълнение към жалбата частният обвинител В. С. С. развива нови съображения за осъществени от подсъдимия Г. престъпни деяния, за които неправилно е оправдан. Излага становището си, че при определяне на наказанието съдът не е дал правилна оценка на увредените интереси на правосъдието и на правата на пострадалите лица, на засегнатите авторитет и професионализъм, поради което размерът на санкцията необосновано е бил занижен.

В касационната жалба частният обвинител и граждански ищец Д. Д. Б. сочи основанието по чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК за неправилно приложен материален закон с оневиняването на подсъдимия за част от деянията. Прави искане за отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане за осъждане на подсъдимия и за присъждане на претендираното от ищеца обезщетение от 10 000 лева.

Частният обвинител Д. П. Д. обжалва въззивния съдебен акт, поради явна несправедливост на наказанието от една година и шест месеца лишаване от свобода наложено на подсъдимия Г. редом с общественото порицание. Счита, че така определената санкция не съответства на обществената опасност на извършеното престъпление и на личността на дееца, изразени в продължителния период на осъществяване на продължавано престъпление против правосъдието, в настъпилите отрицателни последици в професионалния и в личния живот на жалбоподателя, с по-високата обществена опасност на извършителя, който е магистрат с дългогодишен стаж в системата на правосъдие. Настоява за увеличаване на размера на наказанието лишаване от свобода към средния, предвиден в закона и завишаване на изпитателния срок по чл. 66 от НК на пет години, заради което

въззивният акт да се отмени и делото да се върне за ново разглеждане от друг съдебен състав.

Подсъдимият И. И. Г. обжалва въззивният съдебен акт с доводи за съществени нарушения на процесуалния закон и неправилно приложение на материалния закон по смисъла на чл. 348, ал. 1, т. 1 и 2 от НПК. Касаторът развива подробни съображения за нарушения на процесуалните правила по чл. 118, чл. 35, ал. 3, чл. 29, ал. 1, т. 5 и ал. 2 от НПК с основания за отвод на разследващите органи (военен следовател и наблюдаващ военен прокурор) които са на пряко подчинение на набедените лица – прокурори от горестояща прокуратура, след като друг прокурор е бил отведен поради заинтересованост от изхода на делото (с определение на Военно-апелативен съд по в.н.о.х.д. № 032/ 2016 г.); за незаконен състав на съда, чийто членове не се отвели от разглеждане на първоинстанционното производство на Пловдивския военен съд; нарушения с приемане на психиатрична експертиза, назначена в хода на предварителна проверка; недопускане до участие на упълномощен защитник на стадия на първоинстанционните съдебни прения, с което е нарушено правото на защита; предварително издаване на изпълнителни листове от съдията-докладчик по невлязлата в сила присъда; провеждането на несправедлив и в нарушение на принципа за безпристрастност първоинстанционен съдебен процес; липсата на мотиви във въззивното решение; непроизнасянето на въззивната инстанция по направени от подсъдимия и защитата възражения.

Представителят на Върховната касационна прокуратура поддържа протеста по съображенията, изложени в него. Прокурорът счита, че апелативната съдебна инстанция е допуснала съществени нарушения на процесуалните правила, като не е изпълнила задълженията си по чл. 13 и чл. 14 от НПК и е достигнала до погрешни крайни изводи за отсъствието на противоправни деяния. Твърди, че доказателствата по делото не били прецизно изследвани, поради което неоснователно били игнорирани част от доказателствените източници, а друга част от тях съдът тълкувал избирателно и необективно, с което е допуснал нарушение на чл. 107, ал. 3 и 5 от НПК, довело и до неправилното оправдаване на подсъдимия с нарушение на материалния закон. Затова счита, че в оправдателната си част въззивното решение е незаконосъобразно и неправилно. Настоява за отхвърляне на жалбата на подсъдимия и за удовлетворяване на исканията на частните

обвинители, като делото бъде върнато на въззивната инстанция за ново разглеждане.

Частният обвинител и граждански ищец В. С. С. не взема участие в касационното производство. Неговият повереник адвокат Т. Р. поддържа жалбата по изложените в нея съображения и прави искане за отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане, а исканията на подсъдимия да бъдат отхвърлени като неоснователни.

Частните обвинители Д. Д. Б. и Д. П. Д. също поддържат касационните си жалби по наведените в тях доводи и пледират за оставяне на жалбата на подсъдимия без правни последици.

В съдебно заседание пред касационната инстанция подсъдимият И. И. Г. не взема лично участие. Неговият защитник адвокат Р. Г. поддържа жалбата по изложените в нея аргументи. Счита за незаконосъобразен постановеният от въззивния съд съдебен акт – решение вместо присъда, доколкото е предприето оправдаване на подсъдимия за част от деянията и признаването му за виновен по други, включени в обща продължавана престъпна дейност. Настоява за намаляване на наказанието. Претенциите на частните обвинители за увеличаване на наказанието намира за неоснователни, дори и заради продължителния период на разглеждане на делото вече девет години, представляващо изключително смекчаващо отговорността обстоятелство.

Частните обвинители М. Б. Б. и Б. Н. Т. не вземат становище в хода на касационното производство.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на постъпилите жалби и протест, изложените от страните съображения в открито съдебно заседание и извърши касационната проверка в законоустановените предели, намери следното:

С присъда № 15 от 11.11.2015 г. по н.о.х.д. № 76/ 2015 г. Пловдивският военен съд признал подсъдимия майор И. И. Г. – военен прокурор във Софийската военно-окръжна прокуратура, за виновен в това, че в периода от 11.05.2010 до 06.10.2010 г. в [населено място], при условията на продължавано престъпление, в искане за отвод от 11.05.2010 г. и в жалби от 09.07.2010 г. (изготвена на 06.07.2010 г.) и от 06.10.2010 г. (изготвена на 04.10.2010 г.), пред надлежен орган на властта – главения прокурор на Република България,

набедил в извършването на престъпления, като знаел, че са невинни, прокурорите: М. Ф. и полковник В. С. – в престъпление по чл. 294, ал. 4 във вр. с ал.1 от НК; полковниците Д. Д., В. С. и М. Б. – в престъпление по чл. 294, ал. 4 във вр. с ал. 1 от НК, поради което и на основание чл. 286, ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от НК и чл. 54 от НК му наложил наказания от една година и шест месеца лишаване от свобода и обществено порицание. Съдът отложил, на основание чл. 66, ал.1 от НК, изпълнението на наказанието лишаване от свобода за изпитателен срок от три години.

С първоинстанционната присъда подсъдимият е признат за невинен по останалите деяния, включени в продължаваното престъпление набедяване, повдигнато с първоначалното обвинение (за това, че в периода 05.10.2009 г. – 06.10.2010 г. в [населено място] и [населено място] в жалби от 05.10.2009 г., 03.02.2010 г., 08.03.2010 г. и 14.05.2010 г., в протокол за разпит на свидетел от 09.04.2010 г. и в протоколи за предявяване на разследването от 26.07.2010 г. и 04.08.2010 г., пред надлежни органи на властта – главния прокурор на Република България, пред военен прокурор при Военно-окръжна прокуратура - Пловдив (полковник Д. Б.) и пред военен следовател при Военно-окръжна прокуратура - Пловдив (капитан И. Д.), да е набедил магистрати в извършването на престъпления – по чл.чл. 282, ал.1; 287; 288; 289; 294, ал.4; 294, ал.1; 311 и чл. 321 ал. 3 от НК), поради което и на основание чл.304 от НПК е оправдан в тази част на повдигнатото му обвинение.

С присъдата подсъдимият е осъден да заплати на гражданския ищец В. С. С. обезщетение за претърпени неимуществени вреди от набедяването за сумата от 6 000 лв. и на гражданския ищец Д. П. Д. – обезщетение от 3 000 лв., заедно със законната лихва от датата на увреждането, като за разликата до пълния предявен размер исковете били отхвърлени като неоснователни. Предявеният от гражданския ищец Д. Д. Б. иск за 10 000 лв също бил отхвърлен като недоказан и неоснователен.

В тежест на подсъдимия били възложени разноските по делото от 9 330,29 лв, както и 360 лв държавна такса върху уважения размер на гражданските искове.

С въззивно решение № 13 от 06.06.2018 г. по в.н.о.х.д. № 063/ 2017 г. Софийският апелативен съд, наказателно отделение, V състав изменил първоинстанционната присъда в наказателноправната и в гражданскоправната

част, като я отменил частично и признал подсъдимия И. И. Г. за виновен още и в това, че на 05.10.2009 г., в [населено място], с жалба до главния прокурор (вх. № 15912/06.10.2009 г. по описа на ВКП на РБ), пред надлежен орган на властта набедил прокурор М. А. Ф. в престъпление по чл. 282, ал. 1 от НК; на 10.03.2010 г. в [населено място], с жалба до главния прокурор от 08.03.2010 г. (към вх. № 953/10.03.2010 г.) пред надлежен орган на властта набедил прокурорите Д. П. Д., В. С. С. и М. Б. Б. в престъпления по чл. 294, ал. 4 във вр. с ал. 1 от НК; на 06.10.2010 г. в жалба до главния прокурор (от 04.10.2010 г.; към вх. № 4012/06.10.2010 г.) пред надлежен орган на властта набедил прокурорът М. А. Ф. в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 1, алт. 1 от НК.

Въззивният съд признал подсъдимия за невинен, в това да е извършил следните деяния, включени в продължаваната престъпна дейност по чл. 286, ал. 1 от НК, реализирани чрез искане за отвод до Главния прокурор с дата 11.05.2010 г. и в жалби от 09.07.2010г. и от 06.10.2010г., като: на 11.05.2010 г., в искане за отвод до главния прокурор от 10.05.2010г. да е набедил прокурорите М. А. Ф. и полковник В. С. С. в престъпление по чл. 294, ал. 4 във вр. с ал. 1 от НК; на 09.07.2010 г. в жалба до главния прокурор от 06.07.2010 г. към вх. №3627/2010 г. да е набедил прокурорите М. А. Ф. и полковник В. С. С. в престъпление по чл. 294, ал. 4 във вр. с ал. 1 от НК; на 06.10.2010 г. в жалба до главния прокурор да е набедил прокурорите М. А. Ф. и В. С. С. в престъпление по чл. 294, ал. 4 във вр. с ал. 1 от НК.

С въззивното решение били увеличени размерът на присъденото на гражданския ищец В. С. С. обезщетение на 9 000 лв и размерът на обезщетението на гражданския ищец Д. П. Д. на 6 000 лв. В останалата част апелативният съд потвърдил първоинстанционния съдебен акт.

Досъдебното производство е водено от Сливенската военно-окръжна прокуратура, която е изготвила и обвинителния акт, но след постановени самоотводи на съдиите от Сливенския военен съд първоинстанционното разглеждане на делото било определено за провеждане от Пловдивския военен съд. Присъдата била протестирана и обжалвана пред Военно-апелативния съд, но отново поради самоотводи делото било разпределено за разглеждане от Софийския апелативен като въззивна инстанция.

Въззивното производство е второ по ред, след отмяна на присъда № 11 от 14.03.2017 г. по в.н.о.х.д. № 49/ 2016 г. на Софийския апелативен съд с Решение № 293 от 21.12.2017 г. по н.д. № 1092/ 2017 г. на Върховния касационен съд, Първо наказателно отделение.

I. По протеста на прокуратурата и по жалбите на частните обвинители

1. Публичното и частното обвинение останали недоволни от оправдаването на подсъдимия И. Г. за част от деянията, включени в продължавана престъпна дейност по набедяване. Протестът е насочен към конкретни оправдателни диспозитиви на съдебните актове, докато в жалбите на частните обвинители липсва конкретизация. Те съдържат ненужно и детайлно описание на първоинстанционната присъда и на въззивното решение, с което е постигнат обем в съдържанието за сметка на кратките доводи по исканията за осъждане.

В съвпадащите си части протестът и жалбите на частните обвинители се разглеждат заедно.

В протеста се сочи, че с инкриминираните жалби на подсъдимия, изпратени до главния прокурор от 05.10.2009 (п. I.1 от обвинителния акт), от 08.02.2010 г. (п. II.2), от 10.03.2010 г. (п. III.1), от 09.07.2010 г. (п. VII.1) от 06.10.2010 г. (п. X.2) и в искане за отвод до главния прокурор от 11.05.2010 г. (п. V.2) набедил прокурорите М. Ф., В. С., Д. Д. и М. Б. в престъпления.

Протестът и жалбите в тази им част са неоснователни.

Въззивното решение (с. 27) съдържа правилен анализ на признаците от състава на престъплението набедяване. В подкрепа на изложеното касационният състав допълва още, че съставът на чл. 286, ал. 1 от НК предвижда две форми на изпълнително деяние, но в разглеждания казус приложение намира първата от тях, според която набедяването представлява волеизявление на дееца, с което той приписва престъпление на лице за което знае, че е невинно. С това деецът уличава набедения в извършването на конкретно посочено или достатъчно определено престъпление, носещо присъщите му свойства на общественоопасно, наказуемо и противоправно деяние, извършено виновно. Сведенията на дееца трябва да съдържат факти за обективните и субективните признаци от състав на престъпление в особената част на НК. По своето естество съдържащата се в съобщението

информация за престъплението трябва да бъде невярна, защото не съответства на действителното положение.

Невярната информация представлява категорично твърдение за осъществено престъпно деяние. Описаните от дееца фактически обстоятелства следва да разкриват конкретен състав на престъпление, предвиден в особената част на Наказателния кодекс. Поради това, невярната информация обхваща достатъчен обем от твърдения за факти и обстоятелства, които да могат да бъдат подведени под признаците на съответното престъпление, а не да представлява съждение или извод на дееца за укоримо поведение. (в т.см.: решение № 601 от 04.01.1988 г. по н. д. № 675/1987 г. на ВС, II н. о.; решение № 469 от 20.10.2010 г. по н.д. № 438/ 2010 г. на ВКС, III н.о.; решение № 225 от 31.10.2016 по н.д. № 1040/ 2016 г. по ВКС, I н.о.

Изразеното от автора на съобщението съмнение или предположение за извършено престъпление не реализира престъпния състав на набедяване по чл. 286 от НК. Изложените становища и мнения с оценъчен характер за личността на конкретно лице също не представляват набедяване, както и всяко друго невярно обстоятелство, което не се отнася до приписване на престъпление (в т.см. решение № 22 от 04.02.2014 г. по н.д. № 2417/2013 г. на ВКС, III н.о.). Когато изявлението на дееца, макар и лишено от категоричност и конкретика на събитията, съдържа позорящи обстоятелства или при евентуален умисъл приписва някому престъпление, той осъществява клевета по чл. 147 от НК (защото клеветата се осъществява както при пряк умисъл, така и при евентуален умисъл, докато набедяването по чл. 286 от НК е само при пряк умисъл).

Приложено спрямо конкретното обвинение това правно становище представя оправдаването на подсъдимия И. Г. за законосъобразно и правилно. Инкриминираната информация в отделните документи не съдържа данни за конкретно престъпление, свързано с прилагане на материали от специални разузнавателни средства по друго дело, вместо по поисканото. Използваните от подсъдимия изрази средства като: „лично укрити“, „укриването от страна на прокурорите ...“, „в нарушение на НПК и ЗСРС скрили материали...“, „измамили обвиняемия..., че ще му върнат ...“ не вменят достатъчно информация за противоправно поведение от страна на набедените лица и в различни

съучастия помежду им, която да индивидуализира общественноопасно деяние по време, място и конкретно негово проявление.

Касационният съд не приема за правилни съображенията на с. 29 от въззивното решение, че „администрирането на ВДС чрез прилагане по друго дело не може да се подведе под състав на престъпление“. Поначало, пропускането на необходими действия по служба за събиране и приобщаване на доказателства и доказателствени средства, необходими за доказване на обвинението, може да реализира съставите на престъпленията по чл. 287а, чл. 288 или чл. 294 от НК. Разграничителният критерии между тях относно субекта на престъпление е дали същият осъществява служебни правомощия по конкретно наказателно производство или макар да е служител в системата на правосъдие не е натоварен с преки отговорности по делото. Затова, субект на престъпление по чл. 294, ал. 4 от НК е магистрат или полицейски орган, който не осъществява преки служебни правомощия по конкретно наказателно производство, но с поведението си допринася на дееца по предикатното престъпление да избегне или да бъде осуетено наказателното преследване срещу него, или да остане ненаказан. Касационният съд приема за основателни изводите на въззивната инстанция, че непоколебимата убеденост на подсъдимия Г. в участието на набедените лица в престъпно поведение изключва неговия умисъл за набедяване. Същевременно, за обвиненията по които е оправдан инкриминираната невярна информация, от обективна страна, не разкрива достатъчно данни за набедяване в конкретно престъпление (за разлика от деянията по пунктове I.1, III.2, V.4, VII.2 и X.3 от обвинителния акт, за които е осъден).

2. В писмено допълнение към жалбата частният обвинител В. С. оспорва приетата с въззивното решение позиция за несъставомерност на част от деянията, за които подсъд. Г. е оправдан и поддържа, че деецът и с тях е осъществил набедяване при пряк умисъл. Обвинителната теза е основана на разбирането, че след като подсъдимият е узнал за отказа на Софийска градска прокуратура да образува досъдебно производство срещу набедения жалбоподател, последващите действия на дееца са извършени при пряк умисъл и незаконосъобразно той не е осъден.

Касационният съд намира за правилни мотивите на въззивната инстанция, според които съставомерността на отделните деяния при

набедяване не са зависими от актовете на държавата, с които тя отказва да образува наказателни производства спрямо набедените лица. В субективната преценка на дееца при формиране на умисъл (или отсъствието на вина) тези актове на държавното обвинение нямат онова съществено значение, което им се придава с касационната жалба. В професионално отношение подсъдимият И. Г. е военен прокурор и може самостоятелно да прецени дали набеденото от него лице е невинно или действително има участие в престъпна проява, за която сигнализира главния прокурор с жалба или с искане за отвод. В зависимост от различията в субективните му представи за част от деянията, за които е обвинен, не са извършени виновно, а за други – липсват достатъчно и категорични данни за конкретни престъпни прояви от обективна страна, независимо от погрешната му вътрешна убеденост за вината на набедените лица. Прокурорският отказ за образуване на наказателно производство няма силата на присъдено нещо и за разлика от окончателната присъдата не разполага с по-силен оповестителен ефект от принципа за невиновност, прогласен в чл. 31, ал. 3 от Конституцията и чл. 16 от НПК.

В самата теза на частния обвинител има противоречие – всички деяния, за които подсъд. Г. е осъден, са извършени при евентуален умисъл, а за останалите, по които е оправдан, умисълът е пряк.

Апелативният съд решително е изменил мотивите на присъдата и съгласявайки се с предложената от частния обвинител теза в хода на въззивните прения приел косвен умисъл за виновно извършените деяния.

На с.27-28 от въззивното решение е коментирана субективната страна на престъплението по чл. 286 от НК. Въззивният съдебен състав е приел теоретичната постановка, че това престъпление може да се извърши както при пряк, така и при евентуален умисъл. Подкрепил е извода си с препратка към съдебно решение № 212/ 2011 г. по н.д. № 1235/2011 г. на ВКС, III н.о., което заимства теза от теорията (вж Н., И. Наказателно право на Народна Република България, особена част, том втори, „Наука и изкуство“, С., 1959, с. 52; Г., А. Наказателно право на Република България, особена част, курс лекции, Софи-Р, 2005, с. 362-363). Според тази теория – ако деецът прави категорично заявление, без резерви, при определено съзнание, че нещата може да са се развили по друг начин, набедяването е извършено при евентуален умисъл.

Преобладаващата част от съдебната практика, както и в по-новата наказателноправна теория се застъпва виждането, че набедяването може да се извърши само при пряк умисъл (С., А. Наказателно право, особена част, престъпления против правата на човека, Сиела, 2013, стр. 183).

Касационната инстанция счита правният извод на апелативния съд за неверен.

От субективна страна деянията, с които подсъд. И. Г. е набедил свои колеги в престъпления, са осъществени при пряк умисъл. Деецът е съзнавал, че представя невярна и уличаваща информация за конкретни лица в престъпления, в които набедените не са участвали и тези негови субективни представи са конкретни – за личността на всеки набеден, за вида на приписаното му престъпление и за липсата на съпричастност на пострадалия в престъплението. В случаите, когато деецът се е „съмнявал в истинността на своите твърдения“ и „несъмнено е предполагал, че набедените от него лица може и да са невинни“, той изобщо не може да формира умисъл към набедяване. Затова логично е оправдан от първоинстанционния съд по някои деяния включени с първоначалното обвинение в продължавана престъпна дейност. Поради тези съображения касационният състав приема, че деянията по пунктове: I.1, III.2, V.4, VII.2 и X.3 от обвинителния акт са извършени при пряк умисъл от подсъдимия, а не при евентуален умисъл, както е посочено във въззивното решение.

3. Частният обвинител Д. Б. останал недоволен от оправдателната част по пунктове: VI.3, VII.3, VIII.2 и IX.3 от обвинителния акт, където е показан за пострадал от набедяване. Частният обвинител е бил наблюдаващ прокурор по друго досъдебно производство (№ 53-Сл./2009 г., по описа на Пловдивска военно-окръжна прокуратура) с обвинения по чл. 311 от НК и др., по които подсъдимият Г. е оправдан.

В първия от инкриминираните документи – жалба на подсъдимия до главния прокурор от 14.05.2010 г. (вх. № 16387/04 от 18.05.2010 г.; (л. 63-67, т. VI от д.п.)) не се споменава името на частния обвинител Д. Б., нито описание на престъпление в което той да е набеден. Мнението на подсъд. Г., изразено в началото на същата жалба, според което до произнасяне по искане за отвод следователят и наблюдаващият прокурор (вероятно се има предвид частният обвинител Б.) могат да извършват само неотложни действия, а нарушението на

чл. 53, ал. 3 от НПК от разследващите представлява престъпление, не е правилно. Публичната власт в пункт VI.3 от обвинителния акт е описала признаците от състава по чл. 282, ал. 1 от НК, но конкретни факти и обстоятелства в подкрепа на обвинението не се откриват в съдържанието на инкриминираната жалба. Апелативният съд е приел това обвинение за необосновано и е изменил съответната част от мотивите на оправдателната присъда (военният съд е построил тезата си върху липсата на надлежна проверка спрямо процесуалните действия на набедените магистрати).

Същата погрешна теза подсъд. Г. е развил и в следващия документ - жалба до главния прокурор от 06.07.2010 г. (вх. № 3627/10 от 09.07.2010 г. към вх. № 9717 от 09.07.2010 г., л. 100-106, т. IX от д.п.), с която е упрекнул прокуратурата, че не е повдигнала обвинение по чл. 282, ал. 2 от НК против поименно изброени прокурори и следовател, сред които и частният обвинител Б.. Подсъдимият не е изложил примерни и проверими факти за това престъпление. Обвинението по пункт VII.3 от обвинителния акт е несъставомерно и подсъдимият И. Г. законосъобразно е оправдан. Мнението на подсъдимия за осъществено престъпление по служба от негови колеги по дело, по което той самият е станал обвиняем, не е набедяване.

Последните два документа (пунктове VIII.2 и IX.3 на обвинителния акт) са протоколи от 26.07.2010 г. (л. 24-29, т. LX от д.п.) и от 04.08.2010 г. (л. 31-38, т. LX от д.п.) за предявяване на разследването по друго наказателно производство (д.п. № 53-Сл./ 2009 г.). Обвинителната власт отново е попълнила диспозитивите на обвинителния акт с несъществуващи твърдения, които не се откриват в съдържанието на инкриминираните документи. Правният извод на въззивния съд, че вписаните в протоколите изявления на подсъдимия с отрицателна оценка за прокурор Б. и за други колеги не съставлява набедяване, се споделя изцяло от касационния съд.

Не е допуснато претендираното от жалбоподателя нарушение на материалния закон по смисъла на чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК. Касационната жалба е неоснователна.

4. Частните обвинители В. С. и Д. Д. настояват за увеличаване на наказанието на подсъд. Г. като прекомерно ниско.

Изложените в жалбите им съображения за служебното положение на дееца – прокурор във военно-окръжна прокуратура с високо призвание на

професията към обществото и в борбата с престъпността, професионалният му стаж в системата на правосъдие, продължителният период от време на осъществяване на набеждаването, причинените с престъплението негативни последици за набеждените лица в професионалния и в личния им живот, се споделят изцяло от касационния съд. Изброените обстоятелства, макар и да не са посочени изрично в мотивите на присъдата, индивидуализират наказателната отговорност на подсъдимия И. Г.. Без съмнение те утешняват степента на обществена опасност на деянието и на дееца и способстват за определяне на наказанието в подбрения размер от една година и шест месеца лишаване от свобода и обществено порицание. Предходните съдебни състави също са приели извършеното набеждаване за престъпление с висока степен на обществена опасност.

Повечето обстоятелства посочени от частните обвинители характеризират личността на дееца. Неговата обществена опасност се преценява съобразно всички признаци – както от отегчаващите, така и от смекчаващите. В мотивите на присъдата (с. 80) са описани множество смекчаващи отговорността на дееца обстоятелства. Съвкупно те характеризират подсъд. И. Г. като лице с ниска степен на обществена опасност, а извършеното от него престъпление – за изолирана проява в живота му и резултат на „злонамерени и неприязнени подбуди“, насочени към всички негови колеги работили по друго делото, по което той е бил обвиняем по чл. 311 от НК и др. (впоследствие оправдан).

Изброените от първоинстанционния съд смекчаващи обстоятелства (основно за личността на дееца) преобладават сред общия обем от индивидуализиращи предпоставки и правилно наказанието е определено при значителния им превес над отегчаващите обстоятелства, което е наложило санкция в размер близък до минимално предвидения в чл. 286, ал. 1 от НК.

Към индивидуализиращите предпоставки следва да бъде прибавено и още едно обстоятелство, което има изключителен характер – продължителността на делото.

Провежданото повече от девет години наказателно производство (посочено и от защитата на подсъдимия в касационните прения) представлява изключително смекчаващо отговорността обстоятелство, със свое

самостоятелно значение в санкционния процес. Подсъдимият няма собствен принос за несвоевременното приключване на делото.

Макар това обстоятелство да не е изрично посочено в атакуваните съдебни актове, същото препятства завишаването на санкцията, в какъвто смисъл са исканията на частните обвинители С. и Д.. Касационният съд счита, че продължителността на процеса, заедно с временното отстраняване на подсъд. И. Г. от длъжност, са изиграли своеобразна възпитателна роля върху него за преосмисляне на престъпното поведение и за въздържане от други подобни прояви.

Определените с присъдата наказания от една година и шест месеца лишаване от свобода и обществено порицание са съответни на тежестта на извършеното престъпление и на личността на дееца. Те могат да способстват за постигане на целите по чл. 36 от НК. Професионалното качество на подсъдимия и заетостта му в сферата на правосъдие сами по себе си не са в състояние да наложат увеличаване на санкцията след близо десет годишен период от извършване на престъплението. Затова и касационният съд прие за неоснователни жалбите на частните обвинители в тази им част.

От друга страна, продължителността на наказателния процес, макар и изключително обстоятелство, не налага извод за несъответствие между законово предвидената най-ниска санкция и действително наложената, поради което наказанието и понастоящем правилно е определено по реда на чл. 54 от НК. Изключителността е само един от възможните признаци за индивидуализация по чл. 55 от НК. Другият – съпоставката между тежестта на престъплението и предвидената за него санкция да позволяват извод за несъразмерност по начин, по който и най-лекото наказание да е несъответно на обществената опасност на деянието и на дееца, не е приложим в конкретния казус.

II. По жалбата на подсъдимия И. Г.

Пред касационната инстанция подсъдимият подновява възраженията си, които е направил в първоинстанционното и във въззивното съдебни производства и чиято основателност е отхвърлена с логични и убедителни съображения.

Жалбоподателят е насочил усилията си към правилността на някои действия на разследващите органи и нарушения в предишни съдебни производства по които са постановени актове. Липсват обаче доводи по същество на извършеното престъпление и личното участие на подсъд. Г. в него. Извън пределите на касационната проверка остават въпросите, свързани с наказателна отговорност на подсъдимия за деянията, в чието осъществяване е признат за виновен, защото неговата жалба не съдържа доводи против правилното приложение на материалния закон (освен за разновидността на умисъла, съображения за което са изложени по-долу – II-18). Ето защо, отсъствието на конкретни аргументи в жалбата на подсъдимия и в протеста на прокуратурата срещу извършеното набедяване и неговото авторство не предпоставят излагането на касационни съображения спрямо необжалваната част на съдебните актове съобразно основанието по чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК.

5. В началото на касационната жалба подсъд. Г. прави възражение за съществено процесуално нарушение допуснато на досъдебното производство с разпитите на свидетели които имат качеството на следователи и прокурори. Подкрепя тезата си с цитат от съдебната практика, но не е съобразил, че решеният казус е съвсем различен от разглеждания, а липсата на конкретни аргументи в подкрепа на твърдението му прави касационната проверка невъзможна.

В настоящото наказателно производство са разпитани като свидетели заемащият поста главен прокурор в периода 2006-2012 г., прокурори от Върховната касационна прокуратура, от Военно-апелативната прокуратура, Пловдивската военно-окръжна прокуратура, Софийската военно-окръжна прокуратура, следовател от Окръжната следствена служба към ВОП-Пловдив, съдия от окръжен съд, разследващ полицаи и полицейски служители. Призоваването им е било необходимо с оглед вида на повдигнатото обвинение, професионалното занятие на набедените лица-магистрати и длъжностното качество на самия подсъдим. Разпитът им е бил процесуално допустим, защото тези свидетели не са имали друго процесуално качество в същото наказателно производство. По него не са разпитвани военният следовател и наблюдаващият военен прокурор, провеждали досъдебното производство, в какъвто смисъл е цитираното в жалбата съдебно решение № 526 от 21.12.2012

г. на ВКС. Посоченото от жалбоподателя Г. нарушение на чл. 118, ал. 1 и 2 от НПК не е проявено.

6. Правилно предходните инстанционни съдилища са отхвърли като несъстоятелно възражението на подсъд. Г. за нарушена местна подсъдност по чл. 35, ал. 3 от НПК, тъй като освен като прокурор от Софийската военно-окръжна прокуратура подсъдимият е и военнослужещ. При конкуренция между съдилищата и прокуратурите със специална компетентност да разглеждат обвинения против магистрати (съдии, прокурори и следователи), от една страна, и военните съдилища и прокуратури, разглеждащи дела с обвинения против военнослужещи (и др. по чл. 396 от НПК), от друга страна, компетентността е отнесена към втората категория. Този постулат намери понастоящем и законово разрешение в чл. 411а, ал. 7 от НПК (ДВ, бр. 19 от 2012 г.). Затова е неоснователно твърдението на подсъдимия Г., че неправилно досъдебното производство е проведено от военна прокуратура и първоинстанционното съдебно следствие – от Пловдивския военен съд, вместо от Софийски градски съд (по арг. от чл. 35, ал. 3 от НПК – в редакция преди изм. с ДВ, бр. 42/ 2015 г.).

7. Описаните в касационната жалба действия на прокурор Б. Т. от отдел „Инспекторат“ на ВКП по изготвяне на „доклад“ за предварителна проверка (от 12.05.2010 г., л. 70-73, т. I от д.п. и л. 83-86, т. III от д.п.), както и на доклад от 09.07.2010 г. от комисия, назначена със заповед на военно-окръжния прокурор на София по образувано дисциплинарно производство срещу подсъдимия (копие, л. 136-144, т. II от д.п.) са извършени извън настоящото наказателно производство. Защото досъдебно производство № 085-сл-I-4/ 2010 г., по описа на Сливенска военно-окръжна прокуратура, е образувано с постановление от 08.09.2010 г. на прокурор К. А. от отдел „Инспекторат“ на ВКП (л. 3-10, т. I от д.п.)

Възражението на подсъд. Г. за допуснато процесуално нарушение от разследващите органи, защото не си направили самоотвод, е разгледано по-долу (вж II-9)

Останалите укорими от касатора действия – по начина на призоваване на обвиняемия и неговите защитници и законосъобразно ли е спряно досъдебното производство, не подлежат на касационна проверка. Те не се отнасят до въпроси за наказателната отговорност на подсъдимия Г., не са в състояние да

накърнят процесуалните му права като обвиняем/подсъдим, поради което не представляват съществени процесуални нарушения, както счита жалбоподателят без основание. Той правилно е забелязал, че в мотивите към първоинстанционната присъда липсва отговор по това възражение, но на стр. 39 от въззивното решение Софийският апелативен съд е изложил съображенията си за отхвърляне на несъстоятелната теза.

8. За процесуално нарушение се сочи и „конституирането в грубо нарушение на чл. 29, ал. 5 от НПК“ в качеството на частни обвинители на пострадалите В. П., М. Б. и Б. Т. от първоинстанционния съд, защото като прокурори те „изготвяли и съгласували постановления по досъдебното производство и ... така те участвали в една или друга фаза на процеса в друго качество“.

Твърдяното нарушение не е допуснато. Посочените от касатора лица не са взели участие в друго процесуално качество, защото не са били наблюдаващи прокурори по инстанционен ред на д.п. № 085-сл-I-4/ 2010 г., по описа на Сливенската военно-окръжна прокуратура и по чийто обвинителен акт е образувано първоинстанционното съдебно производство. Поименно цитираните прокурори от ВКП са участвали в друго наказателно производство – д.п. № 53-Сл/ 2009, по описа на Пловдивска военно-окръжна прокуратура, по обвинения срещу подсъдимия Г. по които той е оправдан. Затова и забраната по чл. 47, ал. 1 във вр. с чл. 29, ал. 1, т. 5 от НПК не е налице.

9. Твърдението на касатора Г. за тенденциозно проведено досъдебно производство се основава на разбирането, че разследващите органи са институционално подчинени на Военно-апелативната прокуратура и на Върховната касационна прокуратура, поради което е налице конфликт на интереси. Ангажирано е нарушение на чл. 29, ал. 1, т. 5 и ал. 2 от НПК (вероятно с препратка към чл. 47, ал. 1 и 2 от НПК, касаеща отвод на прокурорите и към чл. 53, ал. 1 от НПК – на следователя).

Нарушение на чл. 47, ал. 1 във вр. с чл. 29, ал. 1, т. 5 от НПК не е допуснато, тъй като лицата, встъпили като частни обвинители и граждански ищци в делото, не са били разследващи органи, нито са проверявали по институционален ред законосъобразността на обжалвани пред тях процесуални действия на други органи.

Обстоятелството, че разследващите органи – военен следовател и наблюдаващ прокурор от Сливенската военно-окръжна прокуратура, са институционално подчинени на горестоящите им прокуратури, не означава *ex lege* валидно основание за отвод. По логиката на заетата от подсъдимия позиция – срещу него изобщо не може да бъде проведено наказателно преследване, тъй като нито един прокурор не може да встъпи в правомощия по дело с обвинение против друг прокурор, а това прави тезата абсурдна.

Основание за отвод може да възникне при условията на чл. 29, ал. 2 от НПК – когато от други разкрити по делото обстоятелства може убедено и несъмнено да се заключи, че разследващият орган е предубеден или заинтересован от изхода на делото. Тези обстоятелства следва да бъдат налични по делото, с конкретни измерения и да бъдат проверими. Само по този начин инстанционните съдилища могат да направят убедена преценка в основателността на направено възражение за отвеждане на лице от участие в разследването. Такива обстоятелства не са проявени в настоящото наказателно производство, а и не се сочат изрично в касационната жалба на подсъдимия.

Правилно е възражението на подсъдимия Г., че до произнасянето на прокурора разследващите органи по чл. 52, ал. 1 от НПК извършват само неотложните процесуални действия – по аргумент от чл. 53, ал. 3 от НПК. Разпоредбата съдържа правило за поведение от държавните органи с дисциплиниращ характер, което не е императивна забрана. Неспазването на нормата не е от категорията на съществените процесуални нарушения по смисъла на чл. 348, ал. 3 от НПК, защото по никакъв начин не накърнява процесуалните права на обвиняемия по т. 1 и не е сред изчерпателно предвидените абсолютни основания за отмяна по т.т. 2-4.

В чл. 53, ал. 3 от НПК се използва терминът „действия“, без същите да бъдат конкретизирани. Те могат да бъдат такива по събиране на доказателства и доказателствени средства, но могат да бъдат и по движение на делото, продължаване на срокове, спиране на производството, призоваване и т.н. Съществените до отвеждането на органа действия не са нищожни, независимо дали са били в условията на неотложност или не. В противен случай пред наблюдаващия прокурор винаги ще стои необходимостта от преценка за неотложният им характер и дали действието трябва да бъде

повторено, ако тези условия не са били налице. А това води до неприемливост на тезата за императивния характер на правната норма, защото редица процесуално-следствени действия изобщо не могат да бъдат преповторени, като например: обиск, оглед, претърсване и изземване и др., което ще доведе до затормозяване на разследването и предрешаване на изхода на делото от незначителни пропуски в служебната дейност на разследващия орган. Затова извършените след искането за отвод действия по делото от следователя са процесуално допустими и валидни, дори и осъществените извън случаи на неотложност.

По направения на 02.06.2014 г. (копие, л. 49-52, т. LX от д.п.) от подсъд. Г. и неговите защитници отвод на наблюдаващия прокурор се е произнесла с постановление от 04.08.2014 г. Военно-апелативната прокуратура (л. 61-62), а по отвода на следователя – наблюдаващия прокурор от Сливенската военно-окръжна прокуратура с постановление от 05.08.2014 г. (л. 63). От обстоятелствената част на двете постановления се разкрива, че отводът е постъпил по пощата на 03.07.2014 г.

Движението на делото по предходни искания за отвод касационният съд не намери за необходимо да проверява. Делото съдържа и други искания за отвод – като напр. искане от 12.02.2014 г. от подсъдимия Г. за отвод на разследващия орган и наблюдаващия военен прокурор (копие на отвод до главния прокурор, л. 8-11, т. LXI от д.п.) и отговор на заместника на главния прокурор в писмо на л. 19, че процесуалният ред вече е изчерпан.

10. Не е допуснато съществено процесуално нарушение с бездействие от страна на разследващия орган да предяви на подсъдимия Г. събраните на досъдебното производство материали.

С протокол от 15.05.2013 г. (л. 42-50, т. LVIII от д.п.) събраните на следствието материали били предявени на подсъд. Г. и негов защитник. След това бил проведен разпит на свидетеля В., изготвена била съдебно-почеркова експертиза, с постановление от 11.05.2015 г. било прецизирано обвинението и накрая следствието било предявено на пострадалите. Останалите материали приобщени в последните три тома от досъдебното производство касаят движението на делото.

Подсъдимият И. Г. бил лично призован на 11.03.2015 г. да се яви в сградата на Сливенската военно-окръжна прокуратура на 17.03.2015 г. за

предявяване на материалите от следствието. В призовка връчена му лично от следователя подсъдимият посочил, че ще участва в предявяването едва след произнасяне по отвод, който той направил в протокол за разпит като обвиняем (от 11.03.2015 г., л. 73-76, т. LXI от д.п.). Неговите защитници изрично вписали в призовките (адв. Р.Г. на 13.03.2015 г., л. 105, а адв. К.Й. - на 16.03.2015 г., л. 106), че не желаят да им бъдат предявени материалите от следствието.

С постановление от 17.03.2015 г. (л. 144, т. LXI от д.п.) наблюдаващият прокурор от Сливенската военно-окръжна прокуратура отклонил искането за отвод на следователя. Подсъдимият не се явил за предявяване на допълнително събраните материали.

При така изложените факти касационният съд намира, че нарушение на чл. 227-230 от НПК не е допуснато, защото подсъдимият И. Г. сам се е отказал от упражняване на предоставените му по закон права, след като бил редовно уведомен за датата и мястото на предявяване на материалите от разследването.

11. Тезата за незаконен съдебен състав на първоинстанционния съд е изведена по същите съображения, изложени в жалбата спрямо разследващите органи, без да се сочат конкретни данни за предубеденост и заинтересованост.

Подсъдимият твърди, че частните обвинители – прокурори от ВКП и от ВоАП, можели да влияят върху независимото вътрешно убеждение на съда по причина, че имали законови правомощия да повдигат и поддържат обвинение против магистрати от Пловдивския военен съд и против съдебните заседатели-военнослужещи от пловдивския гарнизон.

Основанията за отвод са предвидени изчерпателно в чл. 29, ал. 1 и 2 от НПК. В други законови правила тези основания не съществуват, поради което разписаните в НПК правомощия на държавните органи не генерират причини за отвод. Такива могат да възникнат от конкретно проявени по делото обстоятелства, от които да може да се направи обосновано предположение за предубеденост или заинтересованост от изхода на производството на целия съдебен състав или на отделни негови членове. Така например, познанството на подсъдимия Г. със съдиите от Софийския военен съд и съвместната им служебна работа наложили самоотвеждането им от участие в първоинстанционното производство, а близките им отношения са признати от касатора на л. 6-7 от касационната му жалба.

Съдията-докладчик от Пловдивския военен съд не си е направил отвод, защото не е имал основания за това. Подсъдимият го упрекнал без причина, че бил „пряко заинтересован от изхода на делото“, но по какви съображения това негово убеждение е действително – остава неясно и скрито за касационната инстанция и другите страни в процеса.

Описаните в жалбата „стотици примери за тенденциозност и заинтересованост на съдебния състав“ (л. 7-8 от жалбата) не се вменят в основанието по чл. 29, ал. 2 от НПК, други не се откриват в съдебните протоколи, а трети – изобщо не се отнасят до делото. Дори и твърденията от подсъдимия приятелски отношения между частния обвинител Д. Б. и съдията-докладчик не са достатъчни да създадат съмнение в предубедеността и заинтересоваността на първоинстанционния съдебен състав, а следва да бъдат доказани конкретни прояви на съдията в службата или извън нея. Колегиалните и служебните отношения, както бе изложено по-горе, не представляват всякога обстоятелство от кръга на чл. 29, ал. 2 от НПК. И както правилно касаторът е цитирал решение № 592 от 14.05.2014 г. по н.д. № 2115/2013 г. на ВКС, II н.о.: „Преценката за основателност, респ. неоснователност, на отвода се базира не на субективни изводи, нито на съображения за целесъобразност, а се определя само въз основа на обективната наличност на конкретни данни, обуславящи възможен конфликт на интереси, които по естеството си могат да накърнят вътрешното убеждение на члена на съдебния състав. ... незаконен съдебен състав ще е налице, когато реално съществуват особени обстоятелства, даващи основание за отвод... необходимо е да съществуват факти, които да указват на пряка или косвена заинтересованост на съдията, респ. съдебния заседател, от изхода на делото или на неговата предубеденост... Без наличието на такива проверими особени обстоятелства, чрез които да се прояви заинтересоваността или предубедеността на съответния член на колективния съдебен орган, не може да се презумира неправилно осъществяване на процесуалната функция на съда в разрез със законовите изисквания.“

12. Отказът на първоинстанционния съд да върне делото на прокурора поради нарушения в обвинителния акт също не представлява обстоятелство, показващо „пристрастност и зависимост на съдебния състав“ (л. 9 от жалбата). Определението по чл. 288, ал. 1, т. 1 от НПК (преди изм. с ДВ, бр. 63/ 2017 г.)

подлежи на самостоятелен контрол по законосъобразност. А несъответствието между обстоятелствена част и диспозитив на обвинителния акт може да доведе до нарушаване на процесуалните права на подсъдимия и до проявление на касационното основание по чл. 348, ал. 3, т. 1 във вр. с ал. 1, т. 2 от НПК – съществено нарушение на процесуалните правила. На това основание и подсъдимият Г. е възразил в с.з. на 26.05.2015 г. да се прекрати съдебното производство – защото в обвинителния акт не е описано деяние, „няма каквото и да било от елементите на състава на престъплението набедяване“ (с. 156 от н.о.х.д. № 76/ 2015 г.) и е искал делото да се изпрати на Софийски градски съд, за да се изпълни разпоредбата на чл. 35, ал. 3 от НПК, а не защото има противоречия в обвинителния акт или съдът е предубеден. Мотивите на съда, с които отказва да удовлетвори искане на подсъдимия или на друга страна в процеса, дори и когато са неоснователни, не разкриват поведението на съдебния състав като пристрастно или предубедено, за да се иска неговия отвод по тази причина.

13. Приемането и заплащането на съдебно-психиатрична експертиза, която според твърденията в касационната жалба (л. 10) била назначена по време на предварителната проверка, също не представлява индиция за отвеждането на първоинстанционния съдебен състав. В съдебно заседание на 1.07.2015 г. (л. 257-258 от н.о.х.д. № 76/ 2015 г.) Пловдивският военен съд е приел Комплексна съдебна психолого-психиатрична експертиза (приложена на л. 77-84, т. IX от д.п. № 85-сл-I-4/ 2010 г., по описа на Сливенска военно-окръжна прокуратура). Експертното заключение е изготвено на 15.12.2010 г., след като е назначено с постановление от 18.10.2010 г. на разследващия орган – военен следовател от Сливенска военно-окръжна прокуратура по досъдебното производство, на основание чл. 144-154 от НПК.

В с.з. на 10.08.2015 г. (л. 386) Пловдивският военен съд служебно назначил тройна комплексна съдебно-психиатрична и психологична експертиза, приложена на л. 434-453 от н.о.х.д. № 76/ 2015 г. и приета в с.з. на 9.11.2015 г. (л. 466). Нейните изводи изрично са обсъдени в мотивите на първоинстанционната присъда (с. 55 от мотивите).

Други психиатрични експертизи, освен цитираните по-горе, не са били приобщавани по делото. Въззивният съд е обсъдил в самостоятелната проверка и двете психиатрични заключения. Неизвестно за касационния съд

остава заключението, за което подсъдимият твърди, че е изготвено извън наказателното производство, но било прието и заплатено от първоинстанционния съд, а това доказвало (отново според касатора) предубедеността и заинтересоваността на съдебния състав.

14. Подсъдимият Г. счита за съществено процесуално нарушение недопускането до участие в съдебните прения на упълномощен от него защитник (адвокат с имена Н. П.).

Първоинстанционното съдебно следствие е приключило на 9.11.2015 г. (л. 468), след което е бил даден ход на съдебните прения. Пledoариите са проведени в две поредни заседания – на 9.11.2015 г. (с обвинителна реч на прокурора и на частния обвинител Б.) и на 10.11.2015 г. (на частните обвинители Д. и С., защитна реч на подсъдимия Г. и на неговия защитник адвокат Р. Г.). След изслушване на последна дума, заседанието е било отложено за следващия ден, в който е произнесена присъдата. В съдебните протоколи не е отразено явяването на друг защитник на подсъдимия, нито искания за участие на втори адвокат в хода на пренията. В следващите съдебни производства пред въззивната и касационната инстанции защитник на подсъдимия е бил само адвокат Г..

При така изложените факти касационният съд не установи да е допуснато твърдяното от подсъд. Г. съществено нарушение на правото му на защита по чл. 15, ал. 1 и 2 от НПК. Не толкова подробен отговор на същото възражение подсъдимият е получил и с въззивното решение (с. 42).

15. Като процесуално нарушение се сочат преждевременно издадените от Пловдивския военен съд изпълнителни листове.

Изпълнителните листове са били изготвени въз основа на определение № 19 от 17.11.2015 г. по н.о.х.д. № 76/ 2015 г., с което подсъдимият Г. бил осъден да заплати направените от частните обвинители Д. и С. разноски за последните заседания с изслушване на пренията и обявяване на присъдата.

Първоинстанционният съдебен акт бил обжалван с частна жалба от подсъдимия пред Военно-апелативния съд, който с определение № 010 от 10.03.2016 г. по ч.н.д. № 021/2016 г. обезсилил издадените изпълнителни листове, тъй като отсъства изпълнителен титул – влязла в сила осъдителна присъда.

Допуснатото от първоинстанционния съд процесуално нарушение е отстранено по реда на обжалването и проведения по инициатива на подсъдимия инстанционен контрол. С отстраняване на нарушението са премахнати и неблагоприятни правни последици за подсъдимия Г., които са могли да настъпят за неговите имуществени интереси (запор на заплата и на други доходи, принудително изпълнение и т.н.).

С отстраняване на нарушението то вече не съществува в правния мир, поради което не може да бъде преценявано като съществено по смисъла на чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК.

16. Въззивната инстанция е упрекната, че не е отговорила на възраженията на подсъдимия и затова решението е постановено при липса на мотиви. Преповторени са всички възражения, направени пред военния съд и в писменото допълнение към въззивната жалба (л. 12-24 от в.н.о.х.д. 063/ 2017 на Софийски апелативен съд, V наказателен състав).

Доводът за допуснато съществено процесуално нарушение по чл. 348, ал. 3, т. 2 във вр. с ал. 1, т. 2 от НПК с липсата на мотиви е неоснователен.

Въззивният съдебен акт съдържа отговор по направените от подсъд. Г. възражения и ясни съображения са изложени на с. 38-42 – за справедливостта на процеса след различните искания за отводи, за компетентния съдебен орган, за възложената от главния прокурор проверка и нейния контрол, за йерархичната подчиненост на разследващите органи, за конкретния характер на възможните основания за отвод и тяхната проверимост по делото, за състава на първоинстанционния съд и липсата на основания за отвод. Всъщност, от развитите от касатора доводи личи неговата процесуална позиция за принципно несъгласие с мотивите на въззивната инстанция по отхвърлените възражения, а не за действително допуснати съществени процесуални нарушения. Защото съдебни мотиви има и те разкриват вътрешното убеждение на апелативния съдебен състав за отсъствието на претендираните нарушения или за тяхната несъстоятелност.

Въззивният съд не е открил сред материалите по делото истинността на някои твърдени от подсъдимия факти – за упражнен върху него натиск от военния съд за даване на съгласие по чл. 371, т.1 от НПК и за недопускане на защитник до пледоариите.

Единственото възражение на което апелативният съд не е отговорил е това по чл. 118 от НПК, но същото е лишено от основание. Отговор на това възражение процесуалните страни могат да намерят по-горе в касационното решение (вж II-5), като отсъствието на съображения във въззивния съдебен акт се приема за незначително да провокира отмяна на обжалваното решение и връщане на делото за ново разглеждане.

17. Подсъдимият счита още, че липсвали мотиви защо съдията-докладчик приел, че пострадалите били невинни. И подкрепя възражението си с твърдението, че според „съдебната практика, за да има дело за набедяване трябва да има влязла в сила оправдателна присъда, постановление за прекратяване на наказателното производство или постановление за отказ да се образува предварително производство, които следва да са влезли в сила“ (с. 17 от жалбата).

Доводът на касатора е неприемлив. Той се основава на неправилното разбиране за същността на престъплението набедяване по чл. 286 от НК. Престъплението е умишлено и от субективна страна се изисква деецът да знае, че набедява в престъпление друго невинно лице (което не е участвало в деянието или защото деяние не е извършено). Познавателният процес у дееца за невинността на набедения може да е формиран по най-разнообразни начини, включително и при изложените в касационната жалба примерни обстоятелства. Но с тях не се изчерпват причините за възникване на мисловен познавателен процес. Тъкмо в изчерпателния характер на причините се състои погрешното разбиране на подсъдимия Г.. Затова не е необходимо деецът да е узнал за прокурорски отказ от образуване на наказателно производство, за прекратено дело или за постановена оправдателна присъда против пострадалия, за да формира умисъл към набедяване. Възможно е дори деецът да си измисли престъпление в което да уличи пострадалия пред надлежния правосъден орган, без изобщо да се стига до отказ, прекратяване или оправдателна присъда.

18. Единственото възражение на касатора по приложението на материалния закон е спрямо формата на умисъл при набедяване. Подсъдимият твърди, че във въззивното решение липсвали мотиви защо съдът е приел, че престъплението е извършено при евентуален умисъл и тъй като същото може да се осъществи само при пряк умисъл присъдата е основана на

предположения, поради което неправилно е приложен материалният закон. По този начин, чрез извеждането на съществено процесуално нарушение по чл. 348, ал. 3, т. 2 от НПК жалбоподателят се стреми да обоснове за правна последица нарушение на материалния закон и несъставомерност на деянието.

Упрекът на подсъдимия към апелативния съд обаче е несъстоятелен. На с. 35 и с. 37 от въззивното решение са изложени ясни и категорични съображения за направения съдебен извод. Според въззивния съдебен състав подсъдимият се е „съмнявал в истинността на своите твърдения“, „несъмнено е предполагал, че набедените от него лица може и да са невинни“, но „мотивиран не от абстрактната си гражданска съвест, а от създаденото у него негативно лично отношение“ към пострадалите магистрати осъществявали „контрол по провежданото спрямо него разследване по ДП № 53-СЛ/ 2009“ осъществил общественоопасното деяние „с цел да уличи“ тези магистрати в престъпление.

Изложените цитати от въззивното решение представят твърдението на касатора за липса на мотиви по чл. 348, ал. 3, т. 2 от НПК за неоснователно, поради което не е допуснато съществено процесуално нарушение. Отделен е въпросът, че тези мотиви не са верни и съображения за това бяха изложени по-горе (вж I-2), но те не променят правния извод за умишлено извършено от подсъд. Г. престъпление набедяване.

19. В пренията пред касационната инстанция защитникът на подсъдимия Г. направи искане за намаляване на наказанието. Позова се на продължителната висящност на наказателното производство.

Доводът не подлежи на разглеждане от тази инстанция, защото в жалбата на подсъдимия липсва предявено касационно основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 от НПК. А касационната проверка не е служебна и съдът е ограничен в пределите, поставени му от обжалващите страни.

Други съображения за наказанието, включително и за продължителността на процеса, вече бяха изложени (вж I- 4).

20. Неоснователен е и доводът на защитата, изтъкнат в касационните прения, за постановен от въззивната инстанция незаконен съдебен акт – решение вместо присъда. Правни аргументи за правилността на съдебния акт са изложени в касационно решение № 293 от 21.12.2017 г. по н.д. № 1092/ 2017 г. на Върховния касационен съд, Първо наказателно отделение, с което е

отменена като незаконосъобразна присъдата, постановена при първото по ред разглеждане на въззивното съдебно производство.

III. По гражданските иски

21. Гражданските ищци В. С. и Д. Б. претендират за цялостно удовлетворяване на гражданско-правните им претенции и присъждане на пълния размер на предявените иски за неимуществени вреди, причинени им от подсъдимия Г. с набедаването.

Въззивният съд е увеличил присъденото на гражданския ищец В. С. обезщетение на 9 000 лева, като е счел присъдената от първата инстанция обезвреда за несправедлива. Завишеният размер на обезщетението е съобразен с характера на извършеното престъпление, уличаващата пострадалия негативна информация в несъществуващо деяние, накърненото лично достойнство и професионален авторитет на прокурор от Военно-апелативната прокуратура, набеден за престъпник от друг магистрат в системата на правосъдие, претърпените от ищеца морални вреди за продължителен период от време, изпитаните неудобства в личния живот и в служебните отношения след разгласената невярна и позорна информация. Касационният съд не намери допълнителни основания за увеличаване на обезщетението, което прие за справедливо отмерено.

Гражданският иск на Д. Б. е бил изцяло отхвърлен с присъдата, защото военният съд не е намерил ищеца за пострадал от виновно извършен от подсъдимия деликт. Изводът е правилен и постановен след направената от съдилищата задълбочена преценка за невинността на подсъдимия за част от деянията, в които е бил обвинен. Поради това, претенцията на ищеца Б. е неоснователна, защото същият не е претърпял вреди от деликт и няма качеството на пострадал от престъплението набедаване, за което подсъдимият е осъден.

22. Касационният съдебен състав констатира, че въззивният съд увеличил обезщетенията на гражданските ищци В. С. и Д. Д., но е пропуснал да се произнесе по необходимостта от присъждане на държавна такса върху увеличената част. Пропускът може да бъде отстранен в отделно производство по реда на чл. 306, ал. 1, т. 4 от НПК, което следва да бъде проведено след

обявяване на касационното решение и връщане на делото на Софийския апелативен съд.

Касационната проверка не установи за основателни доводите и исканията на обжалващите страни. Оспореното с протеста и с жалбите въззивно решение подлежи на потвърждаване.

Върховният касационен съд, на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 [от НПК](#)

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 13 от 06.06.2018 г. по в.н.о.х.д. № 063/ 2017 г., по описа на Софийски апелативен съд, наказателно отделение, V състав.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване и протестиране.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.